

Høyt politisk spill i sykehus-kulissene

Takket være gode kilder i ulike partier, på nasjonalt og regionalt nivå, har OA kunnet gi avisens leserne kvalitative innblikk i sluttfasen i dramaet og spillet om Mjøssykehuset.

Metoderapport

Oppland Arbeiderblad AS

Nominasjon til SKUP 2023
Gjøvik, 14.12.23

1. Journalistene som har arbeidet med prosjektet

Stina Håkensbakken, Oppland Arbeiderblad
Erik H. Sønsteli, Oppland Arbeiderblad

2. Tittel på arbeidet, prosjektet

Høyt spill i kulissene - kampen om Mjøssykehuset

Kontakt:

Erik H. Sønsteli
Oppland Arbeiderblad AS
Øvre Torvgate 26
2815 Gjøvik
E-post: erik.sonsteli@amedia.no
Telefon: 905489877

3. Innledning

Oppland Arbeiderblad leverer metoderapporten for prosjektet [“Høyt spill i kulissene - kampen om Mjøssykehuset.”](#)

I 20 år har Oppland Arbeiderblad dekket sykehussaken i Innlandet. . Det er skrevet hundrevis av saker, det er laget [podkaster](#), videoer, holdt folkemøter og [TV-debatter](#) på OA. Vi skrev [en større featuresak](#) om den langvarige striden i 2021. Etter at Hurdalsplattformen kom i 2021, og Trygve Slagsvold Vedum fortalte hedmarkingene at han garanterte at sykehuset i Elverum skulle bestå og fortsatt ha fødeavdeling, ble det skapt ny usikkerhet. Dette nødvendiggjorde fortsatte spørsmål og [fortsatt fokus](#) fra OAs side.. OA har hele den siste fasen dekket sykehussaken tett, uten å være ensidig bias på reportasjeplass, men tvert i mot sørget for å hente inn ulike syn - ikke minst på debattplass. [Alle Mjøsavisene](#) har hatt sine eksklusive nyheter. Men Oppland Arbeiderblad opplever at vi lyktes bra det siste året med å være på plass ved avgjørende øyeblikk for å fortelle, forklare og gi leserne meningsfull innsikt i den viktigste og største saken for regionen de siste 20-25 årene. Arbeidet kulminerte med at vi morgenen etter at statsrådene kom til Moelv og fortalte at avgjørelsen var

fattet, kunne fortelle med ulike lukkede kilder hva som hadde skjedd i kulissene det siste halvåret.

[Her er saken som forklarte hva som skjedde i den siste fasen før avgjørelsen falt.](#)

3 b. Slik kom arbeidet i gang

Det var for lengst blitt klart at et eller annet sted i systemet hadde den eldgamle kampen om et nytt storsykehus i Innlandet stoppet opp. Nå steg irritasjonen - spesielt i Vestoppland. I OAs dekningsområde.

OA fanget opp noen broddstykker av hva som foregikk i det som senere skulle vise seg å bli oppløpssiden i det over 20 år lange løpet med å beslutte hvor det nye hovedsykehuset i regionen skulle legges. Det gjorde vi fordi vi over tid hadde dyrket bakgrunnsamtaler og bygd opp tillit hos sentrale aktører i prosessen. Det resulterte til slutt i at vi morgenen etter avgjørelsen med lukkede kilder kunne fortelle et rimelig presist bilde for leserne hva som hadde skjedd på oppløpssiden - i kulissene.

Det startet i mars-april. Takket være gode kilder lokalt og regionalt fikk vi frem nyhetene i om at ordførere i Senterpartiet lekte med tanken om å [melde seg ut](#) av partiet i det gamle Oppland, at irritasjonen var stigende i tunge Arbeiderparti-lag både i Ringsaker og i Gjøvikregionen, at det var hysj-møter på bakrommet, i barer og på partikontorer og i regjeringslokaler helt fram til siste time. Dette fulgte vi opp på [bakgrunn og kommentarplass](#). Vi dekket saken tett da statsministeren [i sine 1. mai-taler i Innlandet](#) lovet at avgjørelsen snart skulle komme.

OA bestemte seg for å ta grep. Vi bestemte oss for å kunne fortelle det som skjedde men også etterpå hva som skjedde på bakrommet. Til tross for stramme ressurser, og mye sykdom, arbeidet medarbeidere, med redaktørene Stina Håkensbakken og Erik Sønsteli i førersetet, med [å følge](#) saken [helt frem](#) til tre statsråder, en haug med fylkespolitikere og pressefolk, stod på Moelv i juni og hørte at nå var sykehus-saken avgjort, etter over 20 års diskusjon.

3 c. Organisering av arbeidet

I flere år frem til for to år siden hadde OA en egen reporter som fulgte sykehussaken tett. Det hadde resultert i mange saker - og mye god journalistikk. Per Hovland hadde kilder, han hadde kunnskap, han hadde historikken. Siden hadde ingen maktet å ta over stafettpinnen, ikke før samfunnsredaktør Stina Håkensbakken selv tok ansvar og rollen. Det har vært avgjørende de siste årene - ikke minst i sluttfasen. I tillegg fikk ansvarlig redaktør Erik Sønstelielt helt i sluttfasen tak i viktige opplysninger fra lukkede kilder både innenfor heleseforetak, departement og i sentrale politiske kanaler. Det gjorde at vi kunne fortelle historien om hva som skjedde i kulissene slik vi håpet på.

Organiseringen ble slik at Stina og Erik fikk tak i de fleste nyhetene og så vinkler til saker som drev saken fremover for leserne. Disse ble drøftet på ledermøter og morgenmøter. Deretter ble det fordelt oppgaver på journalister og bestemt endeig hvordan vi skulle dekke de ulike sakene. Den siste saken om dramaet i kulissene skrev Sønstelielt til slutt om natten, mindre enn ett døgn etter pressekonferansen. Takket være oppsamlet informasjon, og gode kilder han hadde om det som skjedde i sluttfasen, kunne inside-saken gå ut tidlig morgenen etter nyheten om Mjøssykehuset ble kjent.

3 d. Metoder

Denne metoderapporten er sendt inn først og fremst med tanke på å dele erfaringer med andre lokalavis redaksjoner. Videre begrunnes den i nyhetsverdien for våre lesere i våre lokalsamfunn samt våre egne undersøkelser og konsekvensene deknningen vår har hatt. Det er ingen nyvinnende, avanserte metoder i dette prosjektet.

I arbeidet med sykehussaken har vi de siste årene jobbet tradisjonelt med tips og kildesamtaler. Vi har fulgt opp pressemeldinger, referert fra møter og skrevet ledere og kommentarer. Et viktig moment for avisen har vært å ikke å drive en rendyrket og kritikkverdig kampanje på reportasje plass. Avisen har tatt stilling på lederplass for

et hovedsykehus, men har prøvd å være sitt ansvar bevisst selv om alle aviser er preget av hvor avisen ligger og de syn befolkningen og lokale myndigheter har.

OA har ønsket:

- 1) Være arena for flere og ulike lokale syn. Gjøvik og Toten mister tross alt 2000 arbeidsplasser. Synspunktene er mange og [delte](#) på sykehussaken..
- 2) Se sykehussaken fra ulike regionale perspektiver. For OA har det betydd at vi som eneste avis rundt Mjøsa har besøkt de andre mjøsbyene. [Saken har sett forskjellig ut](#), avhengig fra hvor i Innlandet man har vært. Saken handler om fremtid og arbeidsplasser - og pasienter - og man kan lett ende opp som et ekkokammer basert på identitet og egeninteresser.

De siste årene har OA laget reportasjer, podkaster, lagd TV-debatter og streamet live fra viktige milepæler, som for eksempel da avgjørelsen falt 5. juni i år, og flere ganger fått inn [perspektiver fra flere hold](#), senest skjedde det under [en debatt](#) mellom forskjellige innlands-redaktører live en time etter avgjørelsen falt.

Etikk

Vi har brukt både åpne og lukkede kilder.

Den siste artikkelen [“Sykehus-drama i kulissene”](#), som vi holder frem i denne rapporten, er utelukkende basert på ulike uavhengige muntlige kilder, men den er et resultat av tillitsbaserte samtaler over tid. Slik bruk av lukkede bakgrunn er vanlig i politisk journalistikk, men det er samtaler som krever at man noterer ned alt rett etter samtalen eller underveis og hvor premissene er klargjort. Det er også samtaler fra denne perioden som er tatt opp, og som enten gjort kjent for kilden eller gjort anonymt. Hvis det siste har vært tilfelle, har det kun vært for umiddelbart etterpå å kunne transkribere dem, for å bruke sitatene som personlige notater med fullt kildevern.

Ved bruk av anonyme kilder må man være ekstra aktsom med å sjekke fakta. Vi har hatt minst to kilder i vesentlige opplysninger eller vi har tatt forbehold og vært tydelige på det vi har visst og ikke visst.

Utover at vi har tatt forbehold, og ikke sitert direkte fra papirer eller lukkede møter, eller på annen måte opptrådt slik at det har kunnet stille kilden i en vanskelig situasjon, har vi ikke hatt spesielle etiske utfordringer med deknningen av sykehussaken,

Den siste saken om dramaet i kulissene ville vi normalt ha lest opp utvalgte avsnitt for, eller sjekket linje for linje med noen, før vi publiserte. Det ble ikke gjort nå av tidsmessige hensyn. Det ble heller ikke sett som nødvendig fordi vi var nokså sikre på det vi skrev.

Spesielle erfaringer og motstand

I en sak med sterke politiske motsetninger mellom to regjeringspartnere fikk vi en hypotese om at vi tidvis ble brukt.

Begge parter mistenkte vi for å ville gi skylden eller svarteper til den andre dersom sykehussaken ikke landet på en god måte.

Motstanden mot å snakke, frykten for å røpe for mange opplysninger i en ikke endelig avgjort og sensitiv prosess, var merkbar.

Det gjorde at vi i OA drøftet og evaluerte opplysningene der det var naturlig.

Dette var nytt

I sluttfasen av det 20-årige kappløpet mellom de tre store Mjøs-avisene opplevde OA det slik at vi var heldige på oppløpssiden.

Vi [var først med å melde](#) at sykehussaken sto i fare for nok en gang å bli utsatt - og at fristene satt av helseforetaket var i ferd med å renne ut.

Vi var først med nyheten om at Sp-ordførere var på besøk hos Sp-lederen og finansministeren i Oslo. Vi var først med å melde om at Sp-ordførere vurderte å melde seg ut av partiet.

Vi var først ute med nyheten om opprøret mot regjeringen og statsminister Støre i forkant av hans besøk i Innlandet 1. mai. Vi var også først ute med å få Sp-leder og finansminister Trtygve Slagsvold Vedum i tale om at saken nå gikk inn i sluttfasen og at man kom til å bli enige om en god løsning.

Vi var først ute med å melde at Helse sørøst [vurderte å rigge ned prosjektledelsen](#) og sende den til andre sykehusprosjekt.

Vi var også [først med å melde](#) at regjeringen hadde bestemt seg - og vi var først med å kunne førtelle om dramaet i kulissene før statsrådene kom til Moelv og med flaggene til topps kunne meddele at Mjøspsykehuset skulle bygges der.

[Og vi var avisen som hadde historien om hva som skjedde i kulissene.](#)

Den siste saken har vi fra flere uavhengige og forskjellige hold fått ros for - også av kilder på innsiden av prosessene.

Konsekvenser

Da Senterpartiet presset “nullpluss-alternativet”, et annet sykehus-alternativ, inn i Hurdalsplattformen, var OA den første til å påtale det.

Stina Håkensbakken presset på for å få statssekretærer og helsestatsråd til å klargjøre hva det betød, og om Mjøssykehuset var i spill. Til slutt måtte helsestatsråden gi henne et intervju og Arbeiderpartiet måtte i etterkant la stortingsrepresentant Rune Støstad stille henne spørsmål om saken i Stortinget.

Det mener flere observatører og lokale politikere hadde konsekvenser for Arbeiderpartiets videre holdning i saken. Det samme innrømmes det av politikerne i Innlandet hadde at OA skrev om motstanden i Senterpartiet og kom med stadig nye lekkasjer om motstand, møter og trusler om å melde seg ut.

Både representanter i Senterpartiet og Arbeiderpartiet har uttalt at det neppe hadde blitt noen pressekonferanse på Moelv om ikke OA hadde vært tett på og også opplyst saken og konsekvensene av de ulike alternativene. Dertil kom selvsagt at vi på lederplass gikk inn for et hovedsykehus.

På et møte i Gjøvik i juni ble det fremholdt fra talerstolen at OA hadde vært holdt en høy kvalitativ linje i dekningsen og vært til å stole på.

Nå skal det sies at ikke alle mener det samme.

I kommentarfelt og i sosiale medier, har det også vært ytret at avisas holdning på lederplass bidro til at Gjøvik mistet sykehuset sitt. Men omdømmemessig er det ingen tvil om at Oppland Arbeiderblad har kommet styrket ut av sykehussaken.

Vi har befestet vår posisjon som en avis som ikke bare kan rapportere og referere breaking news, men også prestere undersøkende journalistikk.

Samtidig har vi ivaretatt tradisjonen avisa har hatt for å se hele Innlandet.

Trafikk og salg:

Vi har det siste året skrevet en rekke saker. Noen har gått langt over terskelen, andre under. Salget har også vært varierende, fra mange til ingen salg. Dersom det er relevant kan fakta og statistikk ettersendes.

De siste sakene kan leses [her](#). Og [her](#) Og [her](#)

VEDLEGG

Oversikt over saker første halvår 2023:

Dato	Tittel	Lenke
11.01.23	Bestiller egne sykehusfakta for en million	https://www.oa.no/bestiller-egne-sykehusfakta-for-n-million/o/5-35-1682329
13.01.23	Skal Gjøvik sykehus likevel ovelever?	https://www.oa.no/skal-gjovik-sykehus-likevel-overleve/o/5-35-1677788
21.02.23	En taktisk smart hilsen til en stor stemmekrets	https://www.oa.no/en-taktisk-smart-hilsen-til-en-stor-stemmekrets/o/5-35-1706318
10.03.23	Den som fortsatt lever, får se	https://www.oa.no/den-som-fortsatt-lever-far-se/o/5-35-1714928
15.02.23	Anbefaler ikke trinnvis utbygging	https://www.oa.no/anbefaler-ikke-trinnvis-utbygging-av-mjossykehuset/s/5-35-1703285
16.02.23	Svaet er nei	https://www.oa.no/svaet-er-nei/o/5-35-1703619
17.03.23	Det kommer til bli brål drsom vi ike f'r på plass vedtaket om nytt Mjøssylehus	https://www.oa.no/det-kommer-til-a-bli-brak-fra-oppland-sida-dersom-vi-ikke-far-pa-plass-vedtaket-om-mjossykehuset/s/5-35-1719283
30.03.23	Trøbbel med noen i regjeringen	https://www.oa.no/trobbel-med-noen-i-regjeringen/o/5-35-1725283
15.04.23	Støre kmmmer til Gjøvik-regionen 1. mai	https://www.oa.no/store-kommer-til-

		gjovikregionen-pa-1-mai/s/5-35-1736286
19.04.23	Tida går, utfordringene består	https://www.oa.no/tida-gar-utfordringene-bestar/o/5-35-1737310
26.04.23	Det går ot ny utsettelse for Mjøssykehuset	https://www.oa.no/gar-mot-ny-uttsettelse-for-mjosssykehuset/s/5-35-1740612
27.04.23	Lokale Ap-topper frylter ytterligere trening i sykehusstriden	https://www.oa.no/lokale-ap-topper-frylter-ytterligere-trening-i-sykehusstriden/s/5-35-1742417
28.04.23	Nå sprer frustrasjonen seg i ap og Spleiren: Ber Jonas og Trygve om å lande	https://www.oa.no/na-sprer-frustrasjonen-seg-i-ap-og-sp-leiren-ber-jonas-og-trygve-om-a-lande-sykehuse/s/5-35-1742968
28.04.23	Nå er det bare å glede seg	https://www.oa.no/bare-a-glede-seg/o/5-35-1741210
30.04.23	Støre må stagge den løkende frustrasjonen hos partifellene	https://www.oa.no/store-ma-stagge-den-okende-frustrasjonen-hos-partifellene/o/5-35-1743618
01.05.23	Beroligende, men ikke betryggende	https://www.oa.no/beroligende-men-ikke-betryggende/o/5-35-1743772
01.05.23	Støres 1. mai-tale: Avklarte med Sp at han vill euttrykke støtte	https://www.oa.no/stores-1-mai-tale-avklarte-med-sp-at-han-ville-uttrykke-klar-stotte-til-mjosssykehuset/s/5-35-1744957
02.05.23	Vedum uttalte seg til OA om sykehussaken:- Vi kommer til å finne en god løsning	https://www.oa.no/vedum-uttalte-seg-til-oa-om-sykehussaken-vi-kommer-til-a-finne-en-god-losning/s/5-35-1745528
06.05.23	Støre & co vender tommelen ned for legeutdannin i Gjøvik	https://www.oa.no/store-co-vender-tommelen-ned-for-legeutdannin-g-i-gjovik-vi-har-en-jobb-a-gjore/s/5-35-1747622
25.05.23	Steinsrud kapret Kjerkehol på vei ut av Ap-landsmøtet: - Vi m ha sylehuset på plass n	https://www.oa.no/steinsrud-kapret-kjerkehol-pa-vei-ut-av-ap-landsmotet-vi-ma-ha-sykehuset-pa-plass-na/s/5-35-1747204
26.05.23	-Strand: . Tryggere nå på at vi skal få et hoedsykehus på Moelv	https://www.oa.no/strand-tryggere-na-pa-at-vi-skal-fa-et-hovedsykehus-pa-moelv-i-nar-framtid/s/5-35-1759846
30.05.23	Kilder til OA- Sykehusplanleggerne blir sendt til andre prosjekt	https://www.oa.no/kilder-til-oa-sykehus-planleggerne-blir-sendt-til-andre-prosjekt-store-og-vedum-bruker-for-lang-tid/s/5-35-1762167
01.06.23	Helse sørøst bekrefter at de trapper ned jobben	https://www.oa.no/helse-sor-ost-be

	med Mjøssykehuset	krefter-at-de-trapper-ned-jobben-med-mjospsykehuset/s/5-35-1763037
04.06.23	Nå kommer Mjøssykehuset!	https://www.oa.no/na-kommer-mjospsykehuset/o/5-35-1764752
05.06.23	Olafsen om følgende av Mjøssykehuset for psykiatrien - Litt forbannet	https://www.oa.no/olafsen-om-folgende-av-mjospsykehuset-for-psykiatrien-litt-forbanna/s/5-35-1765038
05.06.23	Regjeringen har bestemt seg for storsykehus på Moelv	https://www.oa.no/regjeringen-har-bestemt-seg-for-storsykehus-pa-moelv/s/5-35-1765022
05.05.23	- Uten Gjøvik hadde ikke Mjøssykehuset blitt landet nå	https://www.oa.no/uten-gjovik-hadde-ikke-mjospsykehuset-bli-landet-na/s/5-35-1765175
05.06.23	Full jubel på bakeriet	https://www.oa.no/full-jubel-pa-bakeriet/s/5-35-1765429
05.05.23	Mjøsredaktørene: - Skuffelsen blir ikke mindre på Jamar etter denne dagen	https://www.oa.no/mjosredaktorene-skuffelsen-i-hamar-blir-ikke-mindre-etter-denne-dagen/s/5-35-1765375
06.06.23	Strand: - Vi feirer at hardt arbeid gir resultater	https://www.oa.no/sp-strand-vi-feirer-at-hardt-arbeid-gir-resultater/s/5-35-1765561
06.06.23	SYKEHUS.DRAMA TIL DET SISTE i REGJERINGS.KULISSENE	https://www.oa.no/sykehus-drama-til-det-siste-i-regjerings-kulissene/f/5-35-1765760